

## „EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vse leto 24 K., za pol leta 12 K., za četrt leta 6 K. in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se upravištvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične številke po 6 stot (3 nč.); izven Trsta pa po 8 st.

Telefon številka 870.

# Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

## Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravištvo v ulici **Molin piccolo št. 3, II. nadst.** Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Carintia št. 12.

## Naš program.

Ljubljanski »Slovenec« je bil priobčil v svoji številki od dne 11. julija pod naslovom »Vigilantibus jura«, članek, katerega smo omenili mi včeraj v politični vesti »Kaj je storiti Jugoslovonom v sedanji avstrijski krizi?« Vsebinska, oziroma tendencijska temu članku je bila:

Radost nemško-konzervativnih krogov na rešitvi krize, na tem namreč, da je ministerstvo Koerberjevo ostalo na oblasti, priče, da je bila ta rešitev najugodnejša za Nemce. Iz tega sledi, da zasnovana nemška koalicijska ni nič drugega, nego glavni del tiste večine, ki jo želi dr. Koerber v parlamentu. Temu dokaz je tudi notorična okolnost, da so ministerski predsednik dr. Koerber, voditelj nemškega liberalnega veleposlstva, baron Schwegel, in voditelj nemške ljudske stranke, Derschatta, že zdavna najintimnejši politični prijatelji. Koerber, se svojim sistemom, je torej največja opora nemški agresivnosti nasproti Slovanom.

Iz teh okoliščin, ki povsem odgovarjajo resnici, je napravil »Slovenec« te-le zaključke:

Slovanski poslanci ne smejo mirovati in čakati s fatalizmom, kaj jim prinese jesen. Politika pasivitete je najslabša. Slovanski poslanci morajo delovati na to, da se ustvari položaj, ki nam pripravi ugoden izhod iz sedanje eminentno resne krize!

V dosego tega namena je podal »Slovenec« te-le konkretne nasvete:

V zbornici poslancev je prijeti z načelno, pozitivno demokratično politiko. Delovati je za splošno in enako volilno pravico, ker drugače ni nade, da bi strli avtokratsvo visoke birokracije, ker brez pravega ljudskega zastopstva ne bo možno streti nemške hegemonije v državi ter pripraviti tla za pametno sporazumljenje narodov.

»Slovenec« pozivlja torej slovenske poslance, naj v sedanjih poiznitvah ustvarijo pozitiven parlamentaren program za jesensko zasedanje. »Slovanska zveza« naj stopi v dogovore z drugimi sorodnimi skupinami, kako bi bilo možno ustvariti trdno skupino strank. Iz »Slovanske zveze« naj pride parola za skupno organizacijo v namen pozitivnega parlamentarnega dela na podlagi demokratičnega in Slovanom pravičnega programa.

Tako je jedro izvajanja v večkrat omenjenem »Slovenčevem« članku.

Načelnega prigovora proti temu, kar je rekel »Slovenec«, ni z naše strani; ali izjaviti moramo, da je rekel veliko premalo; da to, kar je rekel, še ni slovenski, kamo-li slovanski program!

Da se Avstrija postavi na demokratično podstavo in da bodi pravična vsem — in torej tudi Slovanom — takov program vam podpišejo tudi vse nemške stranke, izvemši edine Vsenemce, ki govore, da Slovani morajo biti heloti v državi. Mi pa zahtevamo program, v katerem nam bodano zagotovilo, da se moremo cerkveno, politično in kulturno razvijati in si pripraviti tako bodočnost, kakor nam jo je namenila božja previdnost. Kajti mi smo, bodisi sami Slovenci in Hrvatje, bodisi v družbi z drugimi Slovani, vedno in vedno slovanski narodni individuum! Kdor nam hoče sestavljati programe, mora misliti na našo slovansko bodočnost. Ta naša bodočnost je v okvirju hrvatskega državnega prava, to je: v državni skupnosti z narodom hrvatskim! In danes, ko se je jela zgubljati grda megla, ki je tako težko ležala na razmerju med Srbi in Hrvati in ko se je nadejati, da

se zaceli ta ljuta rana na telesu Jugoslovonom: danes rečemo lahko, da tudi v skupnosti s Srbij Ideja vzajemnosti s Hrvati prehaja v meso in kri našega naroda. A mej onimi, ki ta zadnja leta z veliko vnašo propagirajo to idejo, je se posebno — ljubljanski »Slovenec«!

Čast mu bodi na tem! Ali samo akademsko vnanje ne zadošča. Umevamo, da morajo politične stranke v vsakdanjem trenju urejati in spreminjati taktiko po danih hipnih razmerah. Ali v velikih načelnih vprašanjih in ciljih treba zvestobe načelom in doslednosti.

Gospoda! To ne gre, da danes pišemo hrvatsko državno zastavo, jutri pa pričakujemo rešitve od »Dunaja« doli in da pišemo programe, katere na vse zadnja podpiše tudi sleherni Neslovian, izvzemši kakega brutalnega, ciniznega in zbesnelega pangermana.

Poglejte le v Zagreb! Tam imate eklatanten izgle. Tam je hrvatska stranka prava, tam smo mi vsi z vsem svojim prepričanjem. A tam imate tudi madjaronsko stranko. Nje člani gledajo neprestano in nepremično v Budimpešto, a vkljub temu so tudi oni pripravljeni vsprejeti v svoj program to, kar zahteva »Slovenec«: da Hrvatska naj sloni na demokratičnih načelnih in da Madjarska mora biti pravična Hrvatski. Ali proti takemu programu madjaronov stoji hrvatska stranka prava s čistim programom za državno pravo za s v o b o d n o i n n e o d v i s n o H r v a t s k o.

Če smo za združenje s Hrvati, če smo za izvedenje državnega prava, moramo biti to zares: popolnoma, brezpogojno!

Kakor delajo gospodje v madjaronski stranki v Zagrebu, tako hočete tudi vi še nadalje: eno svečo hočete prižigati državnemu pravu, naši slovanski bodočnosti, eno pa »Dunaju«! Hočete torej združevati dva cilja, ki izključata eden drugega!

Mi se moramo enkrat odločiti: ali hočemo biti to, ali to! Omahovanju med različnimi cilji in programi mora biti enkrat konec. Konec mora biti meglenim programom! — Jasno mora biti nam in drugemu svetu, kaj smo in kaj hočemo!

Znameniti dogodki zadnjih časov so nas doveli do spoznanja, kje nam je iskati narodno rešitev in svojo bodočnost. Temu cilju primeren bodi naš program!

A ker vemo, da se veliki cilji ne dosežejo čez noč, bodi naš program razdeljen na dvoje. Prvi del naj obseja naše narodne ideje in končne cilje; drugi pa naj obseja sredstva, s katerimi se hočemo pripravljati za dosego cilja. Ta sredstva so:

Gospodarska organizacija, šola, jezik na uradih in ljudje na politični upravi! Z vso neizprosno željo moramo zahtevati, naj se enkrat postavijo temelji naši gospodarski samostalnosti, zahtevati morame svojo šolo, svoj jezik na uradih in svoje ljudi na čelu cerkvene in pol. uprave.

To bodi program našemu nastopanju na zunaj: nasproti državnim činiteljem in narodnim nasprotnikom. A vsopredno s tem naj se vrši naše delo na znotraj: delo med narodom za narod! Neumorno moramo biti na delu za politično dozorevanje naroda!

## Papeževa bolezen.

Ko sta včeraj zjutraj zdravnika prišla k sv. Očetu, ju je vprašal sv. Oče, kako da je to, da se mu je povrnila naduha in da se mu še ne povrnejo moči, dočim sta mu bila onadva zatrdila, da ima bolezen svoj pravilni razvoj. Zdravnika sta mu odgovorila, da treba se zdraviti in krepilno hrano odstraniti slabost, provzročeno po visoki starosti in po dolgotrajni bolezni.

Zdravnika sta zatem preiskala papeža in sta potom poslušanja spoznala takoj, da je tekočina v pljučni mreni zopet narasla v toliko množini, da treba zopet misliti na torakocentozo. Obvestila sta o tem sv. Očeta in ga tešila s tem, da se je morala že pri marsikaterem bolniku ponoviti ta operacija po deset, dvajset, da, tudi štiridesetkrat prej, nego so ozdraveli. Papež jima je na to opazil, da ti bolniki gotovo niso bili tako stari, kakor je on.

Na to sta mu dejala zdravnika, da za hip operacija še ni absolutno potrebna, a da se zna ta potreba pojaviti tekom dneva. V tem slučaju pa da skleneta v naslednjem (sinočnem) obisku, kaj jima bo storiti.

Papež, ki je, naslanjaje se na blazine, malone sedel na postelji, je povesil glavo, kakor truden in potrč človek. Na to se ga je polastila huda razburjenost. Prosil je ponovno zdravnika, naj mu dovolita, da vstane iz postelje. Zdravnika se nista vpirala tej želji, kajti šlo je le za to, da je papež legel iz postelje v dolg in širok naslonjač. Prenesli so ga torej z vso pazljivostjo in v pričo zdravnikov v naslanjač. Ko je bil v naslanjaču, se je nekoliko pomiril.

Zdravnika Lapponija in Mazzonija je jako vznemirilo stanje sv. Očeta, posebno pa jima dela skrbi zopetno nabiranje tekočine v pljučni mreni, katero se ni bilo pojavilo do včeraj jutro. Do predsinočnjega obiska nista sploh mislila na ponovljenje operacije. Narasčanje tekočine v pljučni mreni, ki je prišlo v noči mej sredo in četrtkom, bo zahtevalo, ako bo nadaljevalo, tretjo torakocentozo, katere se pa zdravnika jako bojita, ker mislita, da slabotnost sv. Očeta ne dopušča operacije brez nevarnosti neposredne katastrofe. Ta tretja operacija je sedaj odvisna od narasčanja tekočine. Dr. Lapponi in dr. Mazzoni bosta morda imela zopet posvetovanje s prof. Rossonijem.

Te vesti vzbujajo v Vatikanu veliko vznemirjenje. Dr. Lapponi, ki je druge dni zapuščal vsako jutro Vatikan za par ur, da je šel med svojo družino, se včeraj jutro ni ganil iz Vatikana. Tudi to je znak, da se je stanje papeža poslabšalo.

Sinoči okolo 7. ure se je dr. Mazzoni zopet povrnil v Vatikan. Papež je bil pal malo prej v nezavest, a ko je prišel Mazzoni, se je bil že zavedel zopet. Ko ga je dr. Mazzoni vprašal, kako se počuti, odgovoril mu je papež šibkim glasom: »Truden sem in potrč«.

Zdravnika sta na to preiskala pljučno mreno in spoznala sta, da je tekočina v njej narasla nekoliko. Radi papeževe skrajne slabosti sta sklenila, da se še-le danes zjutraj odločita za eventuelno tretjo operacijo.

Ko je dr. Mazzoni odhajal, ga je pozdravil papež namignivši mu z roko in gledaje ga, kakor bi ga hotel vprašati: »Se li bomo videli jutri zjutraj?«

»Seveda, Svetost!« — mu je odgovoril Mazzoni, ki je umel, kaj je hotel reči sv. Oče.

Prišedša iz bolnikove sobe sta zdravnika izjavila nekaterim vatikanskim dostojanstvenikom, da ni še neposredne nevarnosti in da papež preživi noč in morda tudi jutrošnji (današnji) dan. Gotovo je pa, da konec ni več daleč, ker moči ginevajo vedno bolj.

Sinočnji biljetin se glasi: »Stanje Njeg. Svetosti je vedno isto, kakor je bilo konstatirano danes zjutraj. Tekom dneva je imel papež nekaj ur počitka. Vtripanje srčne žile 88. Sopenje 36. Temperatura 36.6.« Podpisana: Mazzoni in Lapponi.

Iz teh poročil je torej razvidno, da se ta čudoviti boj bliža svojemu koncu, da »lumen in coelo« (luč na nebu) ugaša.

## Politični pregled.

V Trstu, 17. julija 1903.

O položaju. Računi se nočejo nikakor vjemati za dra. Koerberja; še ni prav ena

kolona v roki, pa se mešajo številke v drugi. In vendar bi dr. Koerber raje nego kaj dobil tisto skupno svoto — poslancev, ki bi mu zadoščala v parlamentu.

Se samimi nemškimi glasovi ne gre, to ve na vse zadnje tudi gospod Koerber sam. Ker je vendar-le tako, da se na glasovanjih glasovi štejejo! Dejstvo pa je, katerega ne more spremeniti nobena sila — tudi nemški »übermenschentum« ga ne more spremeniti — da so Nemci v tej državi v manjšini.

Sami ne morejo — treba iti na posodo, po — zaveznikov. Po izgledih iz minolih časov uhaja Nemcem, čim se jim sline cede po večini v parlamentu, v kateri bi gospodovali oni, pogled najprej tja na poljsko stran. Tudi to pot poskušajo sedaj pa sedaj sondirati teren, da-li ne bi hoteli biti Poljaki v podstavo, na kateri bi stali — Nemci. Ali to pot noče prav, zadevljati se je začelo ob neke ovire. Saj žlahta bi morda tudi to pot, skoro gotovo bi — ali tudi v njej sami se je začelo nekaj gibati za hrptom, kar bi moglo postati nevarno. Duša tlačnega in zanemarjenega naroda se je začela vzdramljati in Malorusi postajajo tudi že precej nestrpni. Zato se tudi poljski žlahti tako godi, da jo sila goni v — čednost, da se namreč vendar ne meče več tako brezpogojno vsaki vladi na dispozicijo.

V poljskem »kolu« se pojavlja nekaj kakor odpor. In simptomatičnega pomena je govorica, da se tista posebljenost maločasne politike poljske žlahte, ki se imenuje vitez Jaworski, hoče umakniti s političnega pozorišča. Blagoslovljen trenutok, ko se zgodi to!

Volilci iz žlahte v okrajih Tarnopol-Zarac so imeli tle dni zborovanje. In celó na tem zborovanju so padale ostre besede proti politiki vlade in je eden zaveznikov priporočal zvezo s Čehi in je bila soglasno vsprejeta resolucija, ki izjavlja, da je delovati na koalicijski vseh strank, ki so nezadovoljne z birokratično-centralistiško vlado, in pa na porušenje vlade, ako bo ista nadaljevala svojo dosedanje politiko.

Tako je siljena govoriti celó žlahta; kakovo je razpoloženje še le v ljudskih strankah!

To so pojavi, ki ne govore ravno za to, da so Poljaki v tem hipu na dispozicijo za tako večino, ki bi ne imela druge naloge, nego podpirati gospoda Koerberja in nemško hegemonijo.

Te dni je neki dobri prijatelj Koerberjev — dr. Zdenko Schücker — aljudno vabil tudi Italijane v tako Koerberjevo večerino. Ne vemo, da-li so se Italijani že odzvali na to uljudno nemško povabilo. Sodimo pa, da tirolskim Italijanom se ne bo bolj mudilo v nemški tabor nego Poljakom. Cela vrsta je političnih, administrativnih, gospodarskih in etičnih interesov, radi katerih se bije srdit boj med tirolskimi Nemci in Italijani. Ljubša, nego je najlepše zagotovilo v nemških predalcih, da so oni, Italijani, poleg Nemcev edini kulturni živeli v državi, je tirolskim Italijanom vsaka železnica, radi katere so v ljuti borbi — s somišljeniki Koerberjevimi.

Italijani se torej še niso oglasili na poziv Schückerjev. Pač pa so se oglasili Nemci sami. Tirolski Nemci sami odklanjajo najodločnejše Schückerjev korak. — »Tiroler Tagblatt« pravi n. pr., da Nemci ne dopuste, da bi se na njihove stroške blažile bolečine Italijanov. Nemci da zahtevajo najprej garancij, da ostanejo njihovi interesi nedotaknjeni. A kaj da pomeni to, koliko nemške pravice spravljajo Nemci v sfero nemških interesov in nemške posesti, to vedo jako dobro ravno tirolski Italijani! Zato smo uverjeni, da se ti poslednji ne bodo dajali terorizirati od svojih rojakov iz Primorja, ki so slepi v svojem sovražtvu do Slovanov in ki so v tem sovražtvu pripravljeni za vsako politično neumnost: na rušenje istih



principov, ki so njim samim v podlago, in v žaganje tiste veje, na kateri sedijo oni sami.

Torej tudi Italijani ne bodo prav hoteli v račune Koerberja, dokler ne bodo zadovoljeni v Tirolu. In če bodo ti zadovoljeni, bo vihar med Nemci in veselil se bo — Scheenerer! Na jesen pa bo treba razpravljati: proračun, vojne predloge, nagodbo z Ogrsko. Same — državne potrebe! In tu bi trebalo g. Koerberju večine, kateri pa se že v računih na papirju sproti brišejo konture. In vendar se hoče mračiti — dragi gospod Koerber!

**Kritičen položaj na Ogrskem.** — Tudi večerjajša seja ogrske poslanske zbornice vršila se je pod utisom razburjenja in nervoznosti, katero povzročuje kritični položaj ogrskega parlamenta, ki vzdihuje pod pritiskom Barabasovega terorizma. Več poslancev skrajne levice je položilo svoje mandate v različnih odsekih; med demisionarji je tudi posl. Fran Košut.

Prvi je večerjaj govoril Košutovec posl. Reich. Isti je pripovedoval, da se je pred dnevi naprosilo poveljništvo 70. pešpolka, naj bi isto dovolilo vojaški godbi sodelovati na slavnosti stoletnice društva strelcev v Baza. Poveljnik dotičnega pešpolka je ustregel tej prošnji, a le pod izrecnim pogojem, da se na banketu ne bo sviral madjarska himna. (Klici na levi: Sramota! Nezasljašno! To je škandal!) Zaničevanje naše himne — nadaljeval je govornik — je jasno. V vojski so naši sinovi; vojaška godba je plačana z našim denarjem; in kljub vsemu temu se jej brani svirati našo narodno himno. Namen takega postopanja je jasen: Noče se, da bi se najvišjega glavarja vojske proslavljalo kakor ogrskega kralja. Govornik je koncem svojega govora pozivljaval ministerkega predsednika, grofa Khuena, naj da zadoščanje madjarskemu narodu, žaljenemu v njegovem narodnem čustvovanju.

Ministerski predsednik si je pridržal, da se o stvari informira ter pozneje sporoči zbornici.

Posl. Ratkay je tožil, da si je Khuen krivo tolmačil njegov govor v minoli seji.

Po kratki polemiki med Khuenom in Košutovec prešla je zbornica v razpravo o programu nove vlade.

Košutovec poslanec Marjay je govoril proti.

Posl. Daniel je kritiziral opozicijo. Izjavil je, da vsakdo odobruje zakonito borbo, da se tudi z ozirom na vojsko dosežejo one narodne pravice, ki so zagotovljene v pogodbenem zakonu. Takemu sistemu boja sledi dežela simpatično. Govornik je izjavil, da smatra potrebnim, da se na Ogrskem nastanjenim polkom vceplja madjarski duh.

Ali sistem, katerega se v dosego teh idealov poslužuje opozicija, je deželi le na kvar. (Burno prigovarjanje na levi.) — Liberalna stranka bo odločno odbijala napade opozicije. (Pohvala na desnici.)

Iz Budimpešte brzojavljajo dunajskim listom, da postaja položaj na Ogrskem z vsakim dnevom kritičnejši. Bela Barabas, sedanjí faktični vodja opozicije, je gospodar položaja. Hedervary zgublja z vsakim dnem mnogo na svojem ugledu tudi pri poslancih večine. Njegovo nervozno vedenje v zbornici dokazuje, da je onemogel nasproti obstrukciji. Dasi ravno so na Dunaju obsojali Szellovo taktiko nasproti obstrukciji, vendar Khuen ne more drugega storiti, nego iste slediti. Khuen se vsled tega stališče vedno bolj maha in on postaja vedno bolj osamljen. Celó organ madjarske klerikalne stranke »Alkotmany« obsoja Khuenovo postopanje. Očita mu, da do sedaj ni pokazal še nikake energije ter mu svetuje, naj čim prej prepusti svoje mesto komu drugemu, ako že misli iti, ako pa hoče ostati, naj napravi red, da se stori enkrat konec sedanjim zmešnjavam.

Tako mnenje je tudi v sami liberalni stranki in Khuen sedaj že nihče več ne zaupa, ker ga vsi smatrajo tujeem. Med tem se obstrukcionisti vedno bolj oklepajo svojega voditelja Barabasa in se pripravljajo na še odločnejši boj. Obstrukcionisti se tudi prav nič ne strašijo razpusta zbornice, ker so uverjeni, da jim je o eventualnih novih volitvah zmaga popolnoma zagotovljena.

Po soglasni sodbi Khuen sedaj ne ostaja drugega, nego odstopiti ali pa razpustiti zbornico. Upoštevati pa je treba, da bi bilo razpuščenje zbornice v sedanjem momentu jako nevarno. Madjarski politiki nemijo namreč, da sedaj, ko vlada na Ogrskem

izvenzakonito stanje, razpuščenje zbornice ni dovoljeno. Naslanjajoči se na tako naziranje, bi, če ne vsi, pa vsaj nekateri veliki župani na Ogrskem ne hoteli razpisati novih volitev in bi s tem navstala na Ogrskem še večja zmešnjava.

Imenuje se za naslednik grofa Khuenu in ta bi bil nekdanji ministrski predsednik Wekerle.

Celó ona ista »Neue Freie Presse«, ki ima tesne zveze z ogrsko liberalno stranko, prorokuje bližnji padec Khuenovega kabineta. In ako upoštevamo zveze tega dunajskega lista z večino v ogrskem parlamentu, potem pridemo do prepričanja, da prorokovanje v »Neue Freie Presse« ni le navadno časnikarsko ugibanje, marveč je jasen migljaj gospodu grofu Khuenu, naj jo le hitro popiha iz Budimpešte, ker je svojo ulogo že doigral, ali bolje rečeno: zaigral. Z vso gotovostjo se torej lahko reče, da so dnevi Khuenove slave že šteti.

**Dogodki na Hrvatskem.** Iz Zagreba javljajo, da hoče novi ban grof Pejačević tu pa tam ubrati nekoliko mileje strune. Tako je odredil, da so nekatere zaprte izpustili na svobodo, da se časopisi ne knfiseirajo več tako ljuto in da je na pošti nehal poslovati tisti črni kabinet, čegar postopanje bi bilo v sramoto tudi vsaki absolutistični ali avtokratski državi.

Ali te odredbe nas ne smejo varati. Saj vedno ne morejo trajati taka Khuenova grozodejstva.

Od zaustavljenja postopanja takega črnega kabineta, od tega, da so slednjič koga po več mesecih izpustili iz ječe, kjer je bil po krivici zaprt, od tega, da se ne plenijo več časopisi za vsaki nič in da so siljeni prinášati na mesto uvodnega članka molitev »Oče naš« (kakor se je zgodilo v »Agramer Tagblattu«) — od vsega tega pa do pravične, humane, pravne in od modernega duha prevejane uprave je še jako daleč in daleč je še Hrvatska od rešitve izpod madjarskega pritiska.

Ne varajmo se! Tu je le sprememba osebe, a ne sprememba sistema. Grof Pejačević je sin sistema in sistemu jedinemu se ima zahvaliti, da je sploh postal ban Hrvatski. Sicer bi bil nemogoč ravno radi svoje političke minolosti.

Morda bo deloval zistem odslej v nekoliko rahlejem tempu, ali pesem ostane ista.

Grof Pejačević je obljubil, da bo čuval pravice Hrvatske, zabeležene v pogodbenih zakonih, a nemudoma na to ga ni nič vznemirjalo in ni nič protestoval, ko je videl, kako na kolodvorih njemu na slavo vibrajo madjarske zastave in s e s t e m k r š i j o n a g o d b e n i z a k o n i.

Grof Khuen je sicer šel iz Hrvatske, a je tudi ostal. Njegova roka je ostala.

To čuti narod hrvatski in zato noče biti miren, marveč dobiva renkeija hudo, nevarno obliko. V Zagrebu so te dni rabili dinamit.

Ali tudi bojevanje zakonitim putem za svojo svobodo in pravo hoče nadaljevati hrvatski narod. V kakih 80 okrajih priredi opozicija tekem avgusta zborovanja za finančijelno neodvisnost. Opozicija pričenja torej zopet tam, kjer jo je Hedervary zaustavil. — Vspricho tega gibanja se bo moral grof Pejačević odločiti in pokazati bo moral, da li hoče biti res ban Hrvatske ali le pandur grofa Khuena, oziroma — Khuenovega naslednika. V tem zadnjem slučaju ne izostanejo viharini dogodki, ki pa bodo brzkone še huji, nego so bili oni v odziv na nasilje bana Khuena. Grof Pejačević se uveri kmalu, da razburjenih, na svoji pravah užaljenih in po nasilju izstradanih narodov se ne pomirja samo z obljubami in — nadaljevanjem nasilja! A tudi v Pešti in na Dunaju izvedo, da v Hrvatski treba premembe z i s t e m a in ne oseb! Drugače bo škoda nepopravljiva za — državo in se efekti storjenih grehov ne bodo pojavljali samo na teritoriju Hrvatske, ampak tudi drugod.

V Zagrebu vlada veliko vznemirjenje vsled naznanil, ki prihajajo policiji o vedno novih poskusih dinamitnih atentatov. — Redarstvo jako pridne stika za krivci, a do sedaj popolnoma brezuspešno. — Aretiranih je bilo že 50 sumljivih oseb, a ker so vse dokazale svoj »salibi« (kje so bile v času izvršenih atentatov) so jih izpustili zopet na svobodo. — Redarstvo straži noč in dan saborsko in banovo palačo in hiše, v katerih stanujejo voditelji vladine stranke.

## Tržaške vesti.

† **Matavž Žužek.** Potom brzojava došla nam je danes žalostna vest, da je v Velikih Laščah večerjaj jutraj umrl bivši režiser našega »Dramatičnega društva«, gospod Matavž Žužek. Pokojnik ni živel dolgo časa v našem mestu, a že v tem kratkem času si je kakor igralec in režiser »Dramatičnega društva« pridobil med tržaš. Slovenci največjo priljubljenost.

Ravno njegovi požrtvovalnosti in sposobnosti ima se mlado naše dramatično društvo največ zahvaliti, da je že v prvem letu svojega obstanka tako krasno nastopalo. Gospod Matavž Žužek bil je še mlad (dovršil je 28. leto), a vsi njegovi nastopi na gledališkem odru so dokazovali njegov veliki talent za dramatično umetnost. Bil bi postal gotovo eden najboljših slovenskih igralcev, da ga ni neizprosna smrt tako prerano iztrgala slovenski umetnosti in njegovim prijateljem, ki so ga zbog njegovega blagega značaja in neusahljive volje iskreno ljubili in cenili.

Ravno danes, nekoliko pred prihodom brzojavke, ki nam je naznanila njegovo smrt, prejel je eden njegovih prijateljev in odbornik dramatičnega društva njegovo pismo, v katerem povprašuje po dramatičnem društvu in naznanja, da pride dne 26. t. m. v Trst. Pismo nosi večerjajni datum in je je moral dati na pošto nekoliko ur pred svojo smrtjo. Iz tega sklepamo, da je bila — čeravno je že leta bolehal — njegova smrt nenadna.

Prezgodaj si moral leči v hladni grob, dragi Matavž. Lahka Ti zemlja. Tržaški Slovenci in še posebno Tvoji prijatelji ohranijo Te vedno v hvaležnem spominu.

**Imenovanja v poštni službi.** Minister za trgovino je imenoval poštne oficijale Walterja Kimenza, Stefana Kihalča in Augusta Custrina poštними višimi oficijali.

**Promocija.** V sredo dne 22. t. m. bo na vseučilišču na Dunaju promoviran doktorjem vsega zdravilstva gospod Hinko Dolenc. Čestitamo.

**Od finančnega do poštnega ravnateljstva v Trstu menda ni daleč.** Če se ne motimo, sti obe ti ravnateljstvi celó pod eno in isto streho.

In vendar se zdi, da se ti ravnateljstvi glede postopanja v personalijah ravnati po povsem različnih direktivah.

Finančno ravnateljstvo podi v pokoj z nervozno naglico človeka, ki ni še dovršil določene službene dobe, ki je čvrat na duhu in telesu in ki je tako delaven in agilen v svoji službi, da more služiti uzorom vsakemu mlademu uradniku.

V uradih, podrejenih poštni direkciji v Trstu, pa je nekaj ljudij, ki služijo že do 45 let, ki so fizično in moralno že onemogli in ki delajo napotje: drugim uradnikom in službi sami na škodo — ali ni je nobene direkcije, ki bi pozvala te ljudij, naj že enkrat zaprosijo za zasluženo umirovljenje.

Za danes zadoščaj. Ali enkrat pozneje pridemo z imeni.

**Kaj se vse govori po mestu!** Govori se, da je mestni svet razpuščen, da je odklonjena potrditev župana, da je že imenovan vladni komisar, ki da napravi red na magistratu, da je Kumar pobegnil, da je Benussi zaprt, da so že odkrita velika poneverjenja, ki bodo spravila v zapor prve glave tržaške »camore«, da je Jettmar že upokojen, da se Gočes ne povrne več v Trst itd. itd.!

Govori se, z eno besedo, toliko, da, ko bi bila le polovica teh govorie resnična, bi stal Trst pred pravim prevratom. Ker pa vemo, da pritiska sedaj bada vročina na človeške glave, ostajamo mi — hladni in pričakujemo prihodnjih dogodkov brez vročih nad, a tudi brez strahu.

**Zasluženo plačilo!** Pred nekolliko dnevi je nek člen »Kola«, ki prebiva v Rojanu, prilepil na neki zid lepak, naznanjajoči koncert, ki ga priredi pevsko društvo »Kolo« prihodnje nedelje.

Takoj za tem, ko je naš mladenič odšel, je prišel neki 16—17 leten fantalin, ki je z nalašč za to prinešenim drogrom začel trgati prilepljeni lepak.

Ni pa še dovršil svojega cikorijskega čina, ker je bil zasačen in pošteno oklofutan od onega, ki je lepak prilepil!

Mati oklofutanega je potem zabavljala in vpila, da je bilo groza. Oče omenjenega je pa, ko je doznal, za kaj da gre — še popolnil na sinu, kar mu je še manjkalo! Tako je prav!

**II. občni zbor »Dramatičnega društva v Trstu« (Zvršetek).** — Tajnikovo poročilo je bilo pohvalno vsprejeto, na kar je potem poročal blagajnik o denarnem in premoženjskem stanju društva.

Iz blagajnikovega poročila izhaja, da je bilo tekom prvega leta nad 10.600 kron prometa ter da poseduje društvo sedaj kraj prvega leta okolo 1500 K premoženja na garderobi, arhivu in v gotovini.

V dodatek k blagajnikovemu poročilu je priporočal tajnik, da se je na skrb in predlog g. člana Matka Pačica med letom nabrala svota 55 K 50 stot. z določilom, da se s tem zneskom postavi temelj bodočemu penzijskemu fondu za onemogle igralce. Ta znesek je naložen pod dotičnim imenom v »Tržaški posojilnici in hranilnici« ter je občni zbor sklenil, naj blagajnik upravlja in hrani ta naloženi znesek.

K točki »volitev novega odbora« je predlagal člen Dragotin Dekleva, naj bi se volilo per acclamationem ter je predlagal odborovo listo, ki je bila jednoglasno vsprejeta. Voljeni odborniki so se v svoji prvi seji dne 13. t. m. konstituirali sledeče: Predsednik: odv. dr. J. Abram; podpredsednik. Dragotin Godina, blagajnik Jernej Pinter; tajnik Josip Prunk; odborniki: Ivan Merhar, Ivan Gorup, Fran Ponikvar, Jakob Štoka, Srečko Bartelj; namestniki: Anton Kenda in Nardin Fran; pregledovalci računov: dr. Ferdo Černe in Matko Pačic.

K točki »slučajnosti«, je izrekel občni zbor na predlog g. Ivana Gorupa zahvalo svojim izvršujočim členom na njih požrtvovalnem trudu in delovanju ter je izrekel nado, da isti ostanejo zvesti društvu ter da se tudi igralci diletantje, ki niso sodelovali dosedaj, zberejo pod društvenim vodstvom.

Ker se ni nihče več oglasil za besedo, zaključil je predsednik zborovanje, zahvaljujé se pričujočim in izrekaš nado, da seme, katero je položilo društvo s prvoletnim svojim delovanjem obrodí legega sadu, da pristopi društvu še mnogo členov, izvršujočih in podpornih, da se tako ojači mlado društvo, da bo čim sposobnejše za izvrševanje stavljeno si naloge.

Tudi mi zaključujemo to svoje poročilo o običnem zboru z istim povabilom do našega občinstva. — Kakor izhaja iz odborovih poročil, je društvo ob gori naslikanih razmerah povoljno napredovalo, si je postavilo gospodarski temelj in si je pridobilo vsestransko zaupanje. Pokazalo je s tem, da ima pravico do obstanka. Zato pozivljamo naše občinstvo, da po svojih močeh podpre to zelo važno in potrebno društvo s tem, da se bodo množili podporni člani, ki plačujejo po 12 ali po 6 K. Taki pa, ki čutijo veselje in zmožnosti do sodelovanja in predstavljajnja, naj se tudi kmalo prijavijo društvenemu odboru, da bo znalo isto sestaviti repertoire za prihodnjo sezono.

**Otroški vrtec podružnice sv. Cirila in Metodija v Rojanu** vabi na otroško veselico, katero priredi jutri v soboto, dne 18. julija 1903. v prostorih »Konsumnega društva« v Rojanu.

Vspored: 1. Petje. 2. Deklamacija, Slavica Rink. 3. Dvogovor, Emica Kranje in M. Umek. 4. Deklamacija, Ernesta Grmek. 5. Prizor, dečki in deklice. 6. Deklamacija, Dragotin Albreht. 7. Očala, Škerjane Romano in F. Cotar. 8. Petje. 9. Prizor s pesmijo, dečki. 10. dvogovor, Ernesta Grmek in S. Rink. 11. Igra, Albreht, Škerjane in Grmek. 12. Živa slika Cirila in Metodija z deklamacijo in s pesmijo, Dorica Zega. 13. Pozdrav, Ljubica Trošt. — Začetek točno ob 6. uri in pol. popoldne. — Vstopnina 20 novčičev.

Ker je veselica v korist otroškega vrtca, nadejamo se obilne udeležbe.

**Na veselici dekliske šole družbe sv. Cirila in Metodija pri sv. Jakobu** so darovali gg:

A. Gregorič 2 K, č. g. Stemberger 2 K, Guštin 1 K 60 st., E. M. I. 1 K 60 st., Sanein 1 K 20 st., Kosič 1 K 20 st., Mikolt 1 K 20 st., Čok, Remec, Pahor, Škabar, N., Štibelj po 1 K, Štokel 80 st., Glavič, Bonač, Kuk, Zega, Furlan, Blažič, Sanein, Mahne in Ukovič po 60 st., Rapotec, Valdbbrand, Sanein, Tomažič, Vovk, N. po 40 st., Renko, Križmančič, Bizjak, Gregorič, Bezek, 3 N. po 20 st. Bog plati!

**Otroški vrtec pri sv. Ivanu.** Za pošgoščenje otrok povodom zaključka leta so darovali sledeči gg.:

Bartel 5 K, F. S. 1 K, Č. A. 40 st., K. 20 st., Plesničar 80 st., Zadnik 20 st.,



Jurkič 60 st., S. Godina 80 st., Negode 80 st., Sahar 80 st., Klemenčič 60 st., Rebek 40 st., Čerčič 40 st., Sosič 1 K, g. Vato-vec 40 st., Trobec 30 st., N. 60 st., Hlad 20 st., S. L. 80 st. Najprišči hvala gg. darovalcem.

Na otroški veselici v Rocolu pa so preplačili vstopnino gg.:

Dekleva Marija 1 K 40 st., Baic Katarina 1 K, Škrinjar 60 st., Batagelj 40 st., Rože 20 st., Petelin 1 K, Zafret 1 K, Grmek 60 st., Levičar 1 K 20 st., čast. g. Cink 2 K 60 st., Zelenko 20 st., Gustinčič 40 st., Mahne 40 st., Ivan Lah 40 st.

Nadalje je darovala ljubeznjiva gospa Krajnc, paket biskotov, g. Vatovec pa dva »kuglufa« in g. Perhovec steklenico malinovec za pogoščenje otrok otroškega vrta.

Najprišči se zahvaljuje vsem darovalkam in darovalcem

vodstvo.

**Prodajanje gob.** Mestni magistrat javlja, da se bodo gobe odale — mesto na trgu Zonta — prodajale v ulici del Canale, in sicer na črti od »rdečega trga« do ulice sv. Antona.

**Nagla smrt.** V večerjanih listih čitamo, da je predsinotnjim umrl nagle smrti neki 43-letni Raimondo Marchesini. — Ta Marchesini je bil do minole sobote v službi pri Tramvajevi družbi. Tega dne je bil odpuščen, ker je vodstvo imenovane družbe prišlo na sled nekim nerednostim.

Svoječasno je pok. opravljal svojo službo v uniformi, kakor je to delal tudi znani Camilo. Ker je pa bil laški podanik, kakor je tudi Camilo, in ker je tukajšnja vlada zahtevala odstranjenje vseh tujih podanikov, je vodstvo tramvajevе družbe premestilo oba ta moža in jima je prepovedalo nositi uniformo. Mi ne bi govorili o tem dogodku, ako bi nas ne spominjal zopet, da se tramvajeva družba niti ne meni za pogodbo, ki jo veže, da mora najemati le avstrijske podanike.

**To pa to!** Sinočnji »Trieste« prinaša nek dopis, posnet po »L'Eco« iz Gorice, v katerem dokazuje nekdo, da je tukajšnja stolna cerkev dokazom dvatisočletnega latinstva te zemlje! Ko bi ne bilo dokazano, da je bil sv. Just — Slovenec, kar znajo celó v bližnjih Miljah, bi mi radi verjeli, da je naša stolna cerkev res dokazom 2-tisočletnega latinstva! Tako pa in ker vemo, da ta cerkev stoji na slovenski zemlji, ter da je ob enem dokazom, da so naši pradedje — kakor prvi stanovaleci teh krajev — obdelovali to zemljo in — zidali Trst: nam ne preostaja drugega, nego da pomilujemo gospoda Alabardista!

**Umorstvo.** Predsinotnjim, ko so nekateri delavci nakladali parnik »Auguste«, vdran v novi luki pred skladiščem št. 24, je nastal prepir med delavcema Ivanom Rathom in Josipom Corazzijem. Prepir se je kmalu spremenil v pretep. Corazzi je pograbil kolec in je z njim dvakrat udaril svojega nasprotnika po glavi. Corazzi je na to pobegnil, a Ratha so prepeljali v mestno bolnišnico, kjer je večerj umrl valed dobljenih udarcev.

Corazzi, ki je izvedel o smrti Ratha, se je večerj ob 11. uri predp. sam izročil policiji.

Pokojnemu Ivanu Rathu je bilo 33 let in je stanoval v ulici Paolo Diacono. Josipu Corazziju je istotako 33 let. — Oba sta Tržačana.

**Dražbe premičnin.** V soboto, dne 18. julija ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbе tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Mude vecchia 2 in ulica Torrente 22, oprema v zalogi; hišna oprava in razno; ulica Bonomo 2, hišna oprava; ulica Madonna del Mare 4, hišna oprava; ulica Capuano 13a in ulica Crociferi 5, krčmarska oprema in hišna oprava; ulica Giulia 1, oprema v zalogi; ulica Petronio 20, hišna oprava; ulica Barriera vecchia 12 in ulica Stadion 10, oprema v zalogi in hišna oprava; ulica del Ronco 5, razno.

**Vremenski vestnik.** Večerj toplomer ob 7. zjutraj 21.9, ob 2. uri popoldne 27.5 C. — Trakomer ob 7. uri zjutraj 759.0 — Danes plima ob 0.32 predp. in ob 1.05 pop.; oseka ob 6.43 predpoludne in ob 7.18 popoldne.

## Vesti iz ostale Primorske

× Kdo izzivlje? Kdo zastopa e. kr. vlado? Na sv. Rešnjega telesa dan je italijanska stranka v Paznu naročila godbo iz

Pulja. Po procesiji je godba obišla mesto. Za godbo je bila zastopana vsa pazinska mularija, a e. k. vlada po dveh e. k. uradnikih v uniformi.

Ker je ta stvar prvikrat dobro prošla, so takoj nasledajo nedeljo priredili tombolo in so zopet povabili puljsko godbo. To pot pa so se osokolili do izzivanja in žaljenja. Na kolodvoru, zvečer, je godba avirala izzivalne pesmi, a druhal je kričala: Viva il ginazio di Pisino, viva la lega nazionale, viva l'Istria italiana!

No, za to ne bi se toliko menili, ako ne bi bili na teh demonstracijah sodelovali dijaki italijanskega gimnazija in razni e. k. uradniki iz davkarije in pošte. Zastopana sta bila tudi e. kr. okrajno glavarstvo in e. kr. sodišče!!

Da, da, tako je!

× **Učiteljske službe v okraju Volosko.** V okraju Volosko so razpisane nastopne učiteljske službe: mesto učitelja III. reda na petrazredni deški šoli v Kastvu; mesto podučiteljice na trirazredni dekliški šoli v Kastvu; mesto podučitelja na trirazredni ljudski šoli v Rukavcu; mesto učiteljice III. reda na dvorazredni mešani ljudski šoli v Klani; mesto učitelja-voditelja III. reda na enorazredni mešani ljudski šoli v Vodichah.

Učni jezik na vseh teh šolah je hrvatski, na deški in dekliški šoli v Kastvu se poučuje nemščina kakor predmet. Prositelji za mesto učitelja v Vodichah morajo dokazati tudi vsposobljenost za poučevanje veronauka v slučaju potrebe. Plače in užitki, spojeni s temi službami, so določeni v deželnem zakonu za Istro od 9. oktobra 1901 št. 35. Prositelji imajo svoje pravilno opremljene prošnje predložiti predpisanim potom v teku 14 dni okrajnemu šolskemu svetu.

**Železnica Gorica-Ajdovščina.** Na tej železniški črti bosta od 20. t. m. dalje vozila mešana vlaka 854 in 853 ob ponedeljkah in četrtnih, kakor tržnih dnevih v Gorici.

Odhajanje in prihajanje teh dveh vlakov bo tako-le urejeno:

vlak št. 854: odhod iz Ajdovščine ob 12. uri popoldne, prihod v Gorico ob 1. uri 30 minut; vlak št. 853: odhod iz Gorice ob 2. uri 10 minut popoldne, dohod v Ajdovščino ob 3. uri 45 minut. Zveza teh dveh vlakov v, oziroma iz Trsta bo z osebnima vlakoma južne železnice št. 1017 (dospe v Trst ob 4. uri 40 minut popol.) in št. 1014 (iz Trsta ob 12. uri 30 minut).

× **Na državnem gimnaziju v Paznu** s hrvatskim učnim jezikom sti za šolsko leto 1903—1904 popolniti nastopni učni mesti: 1. mesto za klasično filologijo, 2. mesto za hrv. učni jezik kakor glavni predmet, klasično filologijo kakor stranski predmet.

Prositelji za ti mesti imajo svoje predpisane opremljene prošnje — z morebitno prošnjo za uračunjanje njihovega službenega časa kakor suplentje v znižu § 10. zakona od 19. septembra 1898 dr. ž. 30. 174 — predložiti podpisanim službenim potom do 31. julija 1903 e. kr. deželnemu šolskemu svetu v Trstu.

## Vesti iz Kranjske.

\* **Za steklino umrl!** Ljubljanski listi poročajo o nastopnem pretresljivem slučaju: Brat Emanuel Sojer, sakristan frančiškanske cerkve v Ljubljani, je umrl danes zjutraj v bolnici po kratki, mučni bolezni, previden z vsemi sv. zakramenti za umirajočę.

Dne 15. oktobra lanskega leta vgriznil ga je v frančiškanski cerkvi pes v desno roko in po preteku devetih mesecev se je pokazal pri pretem bolezni, katero zdravniki imenujejo lyssa — pasja steklina. Fratra je zdravil višestabni zdravnik dr. Stare. Rana na prstu se je bila zacelila in Sojer ni opazil nobenih posledic pasjega griza. Večerj zjutraj pa je bil frater Sojer postal nekako otožen in je tožil, da ga trese mrzlica in da ne more delati. Prinesli so mu vode. Ko je zagledal vodo, je zbežal in se skril ter tulil kakor pes. Večerj ob 7. uri zvečer so bolnega brata prepeljali v bolnišnico, kjer se je do polnoči še precej dobro počutil. O polnoči je pa izbruhnila steklost do vrhunca, kateri je bolnik vkljub izdatni zdravniški pomoči podlegel danes ob 7. uri zjutraj. — Govori se, da so lanske leto psa, ki ga je vgriznil, preiskali in konstatirali, da je zdrav.

»Slovenec« pripominja, da se steklost pri človeku najraje pojavlja deveti mesec po infekciji.

\* **In tako dalje!** Predvečerajnjim so Nemci v Ljubljani zopet nesramno izzivali in demonstrirali. In zopet so si za te demonstracije izbrali središče mesta, Mestni trg. Najprej so začeli deliti plavice mej občinstvo in zasramovali so: »Das sind Windische — Geh' mer nach!« In zastavljali so ljudem pot. Hkratu je neki Nemec udaril mirnega človeka z gorjačo po glavi! Tolvaja — nekega nemškega vseučiliščnika — so odveli na policijo in ga — izpustili, zabeleživši le njegovo ime. Zgodovina ne pripoveduje ničesar, kako so Slovenci na to čuvali slovenski značaj Ljubljane in svoje narodno dostojanstvo.

»Slovenski narod« pravi, da so Nemci začeli dosledno in sistematično izzivati in da so domenjeni, da bodo izzivali vsaki dan, dokler ne pride do večih izgredov. Vse da je velika spletk, ki pa da utegne imeti za Nemce neljubih posledic, če se ne spametujejo.

Mi pa pravimo: prvi bi se morali spametovati Slovenci v Ljubljani. Nedavno je pisal »Slovenski Narod«, da imajo v Ljubljani Slovenci tisto noč, kakor n. pr. Italijani v Trstu. Dogodki v Ljubljani ne kažejo, da bi bilo temu res tako... Saj so ti dogodki taki, da bi celó »Slov. Narod« ne mogel zameriti »Edinosti«, ako bi — potočila kako solzo! Človek bi se moral res jokati nad ribjo krvjo sodobnih Slovencev.

## Vesti iz Štajerske.

— **Prepovedane trobojnice na slovenskih tleh.** »Slovenski Gospodar« piše: Nekaj neverjetnega se je dogodilo v nedeljo v Št. Ilju v Slov. goricah. Tamošnji župan, ki je nemškega (!) mišljenja, je prepovedal razbjesiti narodne zastave na hiši, kjer je bila napovedana veselica »Bral« in pevskega društva »Maribor«. Izvedši o tem, je tamkajšnji odvetnik, gosp. dr. R. Pipuš, uložil priziv na okrajno glavarstvo, ki je telegrafnim potom obvestilo g. župana v Št. Ilju, da tega on ne sme prepovedati! Pa je dobil dolgi nos gospod župan. Trobojnice je viselo vse polno malih in velikih, kamor si le pogledal. Čudno res, da Nemce tako srbe naše trobojnice, ki sestojе iz čistih, nežnih barv, mejtem ko se mi za Nemce niti ne zmemimo, če natikajo na kol kake nemške cunje ali pa umazane spodnje hlače Bismarkove!

— **Štrahna nesreča na električni železnici v Gradcu.** V Gradcu je prišel pod voz električne železnice postrešček Berger. Voz ga je popolnoma razdrobil in mu odtrgal noge od telesa, možgani in čreva so ležali na prog.

## Razne vesti.

**Grad Wawel — cesarska rezidenca.** — Predvečerajšnjim izpolnila se je avstrijskim Poljakom jedna srčnih želja: starodavni zgodovinski kraljevski grad Wawel v Krakovu spremenil se je v cesarsko rezidenco. To je sedaj torej četrti vladarjeva rezidenca v monarhiji, namreč: Dunaj, Budimpešta, Praga in Krakov.

Kraljevski grad Wawel bil je po Ladislavu Lakieteku zgrajen v 14. stoletju. Grad Wawel sezidan je na širokem griču za krakovskim starim mestom in njegova mnogoštevilna starinska poslopja in stolpi so živa priča nekdanje poljske slave in moči. Wawel je se svojo stelo cerkvijo, v kateri so grobovi najslavnejših poljskih kraljev, gotovo najdragocenejši zgodovinski spomenik v Galiciji. Zato je bila njegova poprava najrajše želja vseh Poljakov. Gališka dežela dala je vojaškemu erarju na razpolago 3.300.000 kron, da si za to svoto preskrbi potrebna poslopja v nadomestilo za odstopi grad. Popravo gradu izvrši tudi dežela in je v ta namen proračunjenih osem milijonov kron.

## Brzjavna poročila.

**Justificio triestino.**

DUNAJ 17. (B.) »Wiener Zeitung« javlja: Ministerski predsednik kakor voditelj ministerstva za notranje stvari je odobril spremembo statutov, kakor so jo sklenili delničarji delniške družbe »Justificio triestino, società per azioni« na občnem zboru dne 28. februarja 1903.

**Dogodki na Balkanu.**

CARIGRAD 16. (B.) Nekoliko dni sem so bile v vilajetu Monastir le male praske. Večerj pa je došlo zopet do večega spopada z neko ustaško četo, ki je imela o tem 12 mrtvih. Turške čete pa so imele 4 mrtve.

Po boju si je ogledal bojišče avstro-ogrski konzul v Monastiru. Govori se, da se pripravlja vojaška ekspedicija v sandžak Dibrie, v vilajetu Monastir. Garnizija v glavnem kraju, Dibrie, se ojači radi dvomljivega vedenja načelnika albanskih Dibriancev proti reformam.

**Rustja na skrajnem Vstoku.**

PETROGRAD 17. (B.) Ruska brzjavna agentura poroča iz Port Arthurja: Vojni minister Kuropatkin imel je tukaj govor, v katerem je izrekel svoje prepričanje, da je Port Arthur nepremagljiva trdnjava za vse sovražnike, naj jih bo kolikor hoče in naj pridejo od kjer si bodi.

**Povodnji v Šleziji.**

ZUGMANTEL 17. (B.) Deželni predsednik grof Thun-Hohenstein in deželni glavar grof Larisch-Mönnich sta prepotovala frivaldovski okraj in ko sta si ogledala po povodnjih povzročena strašna opustošenja, sta brzjavno naprosila korono poveljništvo, naj do konca t. m. pusti tam onih 10 vojaških stotnij, ki so bile odposlane tjakaj na pomoč.

**Papeževa bolezen.**

RIR 17. (B.) Ob 8. uri 15. minut predpoludne. »Voce della Verita« javlja, da je bilo stanje papežev ob 3. in tri četrti uri zjutraj še vedno nespremenjeno resno.

RIM 17. (B.) »Voce della verita« doznaje, da sta dr. Mazzoni in dr. Lapponi sklenila ponoviti danes operacijo na prsih, ako bodo okoliščnosti to dopuščale.

»Messaggero« poroča, da vsprejema papež zelo malo juhe in da ga večkrat obvladuje spanec, vendar pa da ga ne napada omotica, kakor v minolih nočeh.

RIM 17. (B.) — Ob 10.50 predp. — Agencija »Stefani« javlja, da je prof. Mazzoni ob 8. in pol uri dospel v Vatikan ter odšel ob 9.20 uri. Zdravnik sta papeža vestno pregledala in sta mnenja, da za sedaj še n potrebna nova operacija na prsih. Dihanje Svetemu Očetu danes ni napravljalo nikakih težav in še vedno vsprejema hrano. Papež je pri popolnej zavesti in je govoril z zdravnikom. Lapponi je izjavil, da ni nastopila nikaka sprememba v stanju Svetega Očeta.

RIM 17. (B.) Danes, ob 9. uri zjutraj izdani biljetin o papeževi bolezni se glasi:

»Sveti oče je bil po noči nekoliko ur spal. Včasih pa je bil lahko razburjen. Tekočina v mreni obstoja še nadalje v navedeni množini, ne da bi povzročala velikih težav. V splošnem stanju se ne opaža znatnih sprememb. Utripanje 83, dihanje 30, temperatura 36.5. Mazzoni, Lapponi«.

**Pogreb Matevža Žužeka.**

VELIKE LAŠČE 17. (P.) Pogreb pokojnega Matevža Žužeka bo jutri, ob 10. uri zjutraj.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX  
Svoji k svojim!  
ZALOGA  
**pohištva**  
dobro poznane  
tvarne mizarske zadręe v Gorici (Solkan)  
vpisane zadręe z omejenim poroštvom  
prej Anton Černigoj  
Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)  
št. 1. hiša Marenzi.  
Največja tovarna pohištva primorske dežele.  
Solidnost zjamčena, kajti les se osuši  
v to nalašč pripravljenih prostorih s tem-  
peraturo 60 stopinj. — Najbolj udobne, me-  
derni sestav. Konkurenčne cene.  
Album pohištva brezplačen.  
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

**Velikanska** množina meglenega in svetlega tapetovanega ali kuhinjskega pohištva se prodaja in nekaj časa po najugodnejših cenah v krásni dvorani Tersicore, ul. Chiozza 5. I. Slavno občinstvo se najuljudnejše vabi si ogledati rastavljene predmete od 9—12 predp. in od 2—7 ure zvečer.

**Tovarna pohištva**

**Aleksander Levi Minzi**

— ulica Tesa št. 52. A. —  
(v lastni hiši.)

**ZALOGA:**

**Piazza Rosario** (šolsko poslopje).

Cene, da se ni bati nikake konkurence.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.  
Ilustrovan cenik brezplačno in franko.



Sprejema zavarovanje človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

## „SLAVIJA“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi.

Rezervni fond 25.000.000 K. Izplačane odškodnine: 75.000.000 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

VSA POJASNILA DAJE:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12.

Zavarje posloplja in premičnine pro požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokoristne namene.

Podpisano »Dramatično društvo« v Trstu javlja tužno vest, da je njegov bivši režiser. g. sp.

### Matevž Žužek

včeraj popoldne v 28. leta svoje dobe v Velikih Lažeh mirno v Gosp. du zaspa.

V Trstu, dne 17. julija 1903.

»Dramatično društvo« v Trstu.

Izdajatelj in odgovorni urednik FRAN GODNIK.  
Lastnik konsorcijskega lista „Edinost“.  
Natisnila tiskarna konsorcijskega lista „Edinost“ v Trstu.

V kleparsko obrt, ki se otvori s 1. avgustom tu v Trstu, vsprejme dečko 13—14 let. Ponudbe je pošiljati Valentinu Luznerju v Škorklji 451, III. nadstropje.

## Pomožen uradnik

zmožen deželnih jezikov, se išče za veletrgovino. Prednost imajo brzo- in strojepisci. Ponudbe z narečjem mesečne plače na naslov »Zadruge«, Solkan.

30 malih stanovanj z eno sobo in kuhinjo se takoj odda v ulici Industria in ul. Guardia v hišah Stolfa. Pisarna v ul. Giuliani št. 20 A, I. nadstr. od 1—2 in 5—7 p. op.

Urar F. Pertot Trst ulica delle Poste 1, vogal ul. Caritate. Prodaja srebrne ure od 3 gld. naprej, zlate ure od 8 gld. naprej. Izbor stenskih ur, regolistov i. t. d. Popravlja vsakovratne ure po jako zmerni ceni.

## Hôtel St. Peter na Krasu

Omnibus k vsakemu večernemu vlaku.

Na razpolago kočije, karete in sploh vozovi za prepeljevanje oseb in prtljage.

Postelje od K 1.60 do K 2.—

Dobra kuhinja.

Točna postrežba.

Cenjenim potovalcem se priporoča za obilen obisk

Fran Geržina lastnik.

### Tovarna za cementne plošče ANDREJ STOLFA

Trst. - ulica dell'Industria št. 1. - Trst.

Cementne plošče umešane od 25 in 33 cm, šestvoglne plošče od 20 in 25 cm po K 2.— □ m.

Plošče v risanjih po dogovoru. — Se ne boji nikake konkurence bodisi glede cene ali kakovosti blaga.

## JAKOB BAMBIČ

- trgovec z jedilnim blagom -  
Via Giulia št. 7.

Priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinije. Najfineje testenine po jako nizkih cenah ter moke, žita, ovsa in otrobi. Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno. Cenike razpošilja franco.

## Prodajalnica obuval G. Mayer Grego.

TRST. — Riborgo št. 19. — TRST.

Velikanski dohod za birmo.

Qbuvala za pospode  
črna, angleška po gld. 3.20, rumena,  
po gld. 3.50.  
Specijaliteta obuval za dečke.

Qbuvala za gospe.  
črni ali rumena, angleška po gld. 3.50  
nizki čevlji lakirani a beli po gld. 1.90  
Naročbe po meri.

Izbor oblek za moške in dečke.

## Rudolf Aleks. Varbinek zaloga glasovirjev

najboljših tu- in inozemskih tovarn

Borzni trg št. 2. II. nadstropje

(nasproti sladčičarne Urbanis).

Razposojevanje, menjava, prodaja proti takojšnemu plačilu, kakor tudi na obroke.

Konkurenčne cene.

## Podpirajte družbo Cirila in Metoda!

### Manifakturna trgovina

tvrdke GIUSEPPE BOLLE

v ulici Nuova, nasproti palače Salem

priporoča:

|                          |                   |
|--------------------------|-------------------|
| bisalke od bombaža . . . | od 15 nvč. naprej |
| „ „ platna . . .         | 20 „ „            |
| „ „ „ . . .              | 25 „ „            |
| „ na meter . . .         | 18 „ „            |

kakor tudi bogat izbor žepnih rut, prtenin, maj, nogovic, pogrinjal za postelje, pregrinjal itd. itd.

Cene zelo nizke.

## Jvan Semulič

v Trstu, Piazza Belvedere (nova hiša)

priporoča slavnemu občinstvu v Trstu

in okolici kakor tudi po deželi, svojo

## bogato zalogo pohištva.

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in drugih vrst iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena.

Najstarejša slovenska tovarna in zaloga pohištva

## Andrej Jug

TRST — ulica sv. Lucije št. 12 (zadej c. k. sodnije) — TRST

priporoča svojim cenjenim rojakom svoje najboljše in trpežno pohištvo, bodisi svetlo ali temno politirano, kakor za spalne, jedilne in vizitne sobe. Sprejema tudi naročbe za vsakovrstne izdelke po načrtu ali poprave, krtere izvrši v najkrajšem času in v polno zadovoljnost naročitelja.

Cene brez konkurence.

Za obilne naročbe se toplo priporoča svojim rojakom v mestu, okolici in na deželi: v zmislu gesla: Svojli k svojim!

## Gulielmo Brod & C.<sup>o</sup>

poznana trdka s

## POHIŠTVOM

najelegantnejše vrste

ZAJAMČENE KAKOVOSTI

po najnižjih cenah

Via S. Giovanni št. 14

TRST vogal Piazza S. Giovanni.  
KATALOGI BREZPLAČNO IN GRATIS

## Alojzij Svagel

TRST - Ul. Farneto 8. - TRST

priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, vsakovrstnega olja, najfinejše testenine po jako nizkih cenah, nadalje moko, žito, kavo, sladkon.

Razpošilja blago tudi na deželo bodisi na drobno ali debelo.

Cenike na zahtevo franco.

## FERDO GUŠTINČIČ

klesarski mojster

TRST (via Giuliani 11) — BARKOVLJE (zraven pokopališča)

Izvršuje vsakovrstna in najfineja ornamentalna dela kakor n. pr.: oltarje, spomenike, kipe, poprsja. — Razna dela iz mramorja, cementa in gipsa, kakor tudi slike po fotografiji v vsakovrstnih formatih itd. itd. Več slik je na ogled v »Narodnem domu« v Barkovljah.

Lastni kamenolom v Petrovici (Repen).

Žage na motor.

Cene po pogodbi in jako nizke. Priporočuje se slav. slovenskemu občinstvu za obile naročbe udani

Ferdo Guštinčič  
klesarski mojster.

## Prodaja manifakturnega blaga SALARINI

v ulici Ponte della Fabra št. 2.

in podružnica

„Alla città di Londra“

ulica Poste nuove št. 3. (Brunerjeva hiša)

Velika zaloga izgotovljenih oblek za moške in dečke. Velik izbor oblek za moške od gld. 6.50 po 24, za dečke od gld. 4. do 12. suknene jo — a velikim izboru od gld. 3. do 8. zimske močne 32 dodate jope z ovratnikom od astrahana od gld. 5.—14. ravno take podšite s kožuvinom po gld. 12. pe Površne suknje v velikim izboru od gld. 18 — Jopice za dečke v raznih oblikah in barvah, volnene hlače od gld. 2.50 — 4.50, finejše od gld. 5 — 9. Velik izbor oblek za otroke in dečke od 3 — 12 let od gld. 2.50 — 10. Haveloki za moške in dečke po najnižjih cenah. Hlače od moleskina (zlojdeva koža) za delavce izgotovljene v lastni predilnici na roko v Korminu.

Črtane močne srajce za delavce gld. 1.20. Velika zaloga suvij za moške obleke na meter ali tudi za naročbe na obleke, ki se izgotovi z največjo točnostjo v slučaju potrebe v 24 urah. V podružnici v ulici Poste nove se zprejemajo izdelovanja oblek do meri ter se še posebno vdobiva vsake vrste obleke v raznih risanicah in merah za moške in dečke.

## Nova manifakturna prodajalnica Cobau & Gentili

ulica delle Poste št. 8

ogel ul. Valdirivo.

SPECIJALITETA:

Izgotovljeno perilo za moške in ženske.

Najnovejše kravate. Moderci.

Ravnokar je dosla obleka za ženske

po najnovejšem kroju. Cena od gld.

2.48 naprej.

Izbor drobnarij.

Najugodnejše cene.

## „LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Polnovplačani akcijski kapital  
K 1.000.000

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu šrebanju.

Špitalske ulice šte. 2.

Zamenjava in eskomptuje

izrečane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkasso menic.

Daje predujme na vred. papirje.

Zavaruje srečke proti kurzni izgubi

Bor-na naročila.

Podružnica v Spljetu

(Dalmacija.)

Denarne vloge vsprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vzlaga.

Promet s čeki in nakaznicami.